

KONKURSOWE ZADANIA ĆWICZENIOWE 2013/14

opracowanie: Pracownia Dydaktyki Chemii, Wydział Chemii UMK

Szanowni Uczniowie,

Zadania ćwiczeniowe mają na celu zwrócenie Waszej uwagi na wybrane obszary chemii. Nie oznacza to jednak, że zadania konkursowe dotyczyć będą wyłącznie tych działów. Prezentowane zadania, zgodnie z zamierzeniami Organizatorów, mają stanowić jedynie przyczynek do rzetelnego i całościowego przygotowywania się do Konkursu.

Ponieważ są to zadania ćwiczeniowe, ze zrozumiałych względów, nie podajemy ich rozwiązań czy nawet wyników. Rozwiązania prosimy ewentualnie skonsultować z Waszymi Opiekunami

Życzymy pomyślnego rozwiązywania

Organizatorzy

ZAD. 1. Z kolby miarowej pojemności 250 cm³ zawierającej roztwór wodorotlenku potasu o stężeniu 0,200 mol/dm³ pobrano 25,00 cm³ roztworu, przeniesiono ilościowo do kolby miarowej pojemności 500 cm³ i dopełniono wodą do kreski. Obliczyć pH roztworu otrzymanego w kolbie.

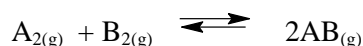
ZAD. 2. Wykorzystując odpowiednie dane z tablic chemicznych podać zabarwienie podanych niżej wskaźników-kwasowo zasadowych dodanych do roztworu o wartości pOH = 10.

Wskaźniki kwasowo-zasadowe: czerwień Kongo, czerwień metylowa, oranż metylowy, fenoloftaleina i błękitu bromokrezolowy.

ZAD. 3. Mając do dyspozycji wodny roztwór siarczanu(VI) miedzi(II) zaprojektować wieloetapowy eksperyment prowadzący do otrzymania chlorku miedzi(II).

1. Podać stosowane odczynniki oraz sprzęt.
2. Przedstawić w punktach opis otrzymywania podanej soli koncentrując się na właściwym nazwaniu kolejnych czynności laboratoryjnych.
3. Zapisać równania wszystkich zachodzących reakcji chemicznych w formie cząsteczkowej i jonowej skróconej.

ZAD. 4. Dla reakcji przebiegającej zgodnie z równaniem:

1. Obliczyć stężenie równowagowe [A₂] i [B₂] oraz wartość stężeniowej stałej równowagi wiedząc, że stężenia początkowe wynosiły: [A₂] = 1 mol/dm³, [B₂] = 0,5 mol/dm³, a po ustaleniu się stanu równowagi [AB] = 0,8 mol/dm³.
2. Podać jak przesunie się równowaga opisanej reakcji (w stronę substratów, w stronę produktów, nie zmieni się) jeśli reakcja będzie prowadzona pod zwiększonym ciśnieniem? Wyjaśnić dlaczego.

ZAD. 5. Wykorzystując odpowiednie dane z tablic chemicznych zapisać schematy możliwych do skonstruowania ogniw galwanicznych, w którym półogniwo miedziowe (Cu²⁺/Cu) raz pełni rolę katody a raz rolę anody. Zapisać równania reakcji zachodzących na katodzie i anodzie w obydwu ogniwach. Obliczyć SEM obu zaproponowanych ogniw.

ZAD. 6. Przeprowadzono elektrolizę roztworów wodnych podanych niżej związków stosując elektrody platynowe.

Związki: kwas azotowy(V), wodorotlenek sodu, kwas solny, bromek potasu, węglan sodu, siarczan(VI) miedzi(II), octan sodu.

1. Podać odczyn każdego roztworu po elektrolizie używając jednego z podanych określeń: *pozostał obojętny, pozostał zasadowy, pozostał kwasowy, stał się zasadowy, stał się kwasowy, stał się obojętny.*
2. Zapisać wszystkie równania reakcji przemian elektrodowych (katoda i anoda).

ZAD. 7. Jeden z izomerów węglowodoru o wzorze sumarycznym C_4H_8 poddano reakcji bromowodorowania w obecności nadtlenków. Reakcja przebiegała niezgodnie z regułą Markownikowa.

1. Podać wzór półstrukturalny substratu i jego nazwę.
2. Zapisać równanie opisanej reakcji stosując wzory strukturalne oraz podać jej typ.
3. Podać nazwę systematyczną produktu.

ZAD. 8. Poniżej zamieszczono fragment z preparatyki organicznej opisujący otrzymywanie pewnego związku organicznego:

W kolbie okrągłodennej (100 cm^3) zaopatrzonej w chłodnicę zwrotną umieszcza się 2-metylopropan-1-ol (7,4 g), lodowaty kwas octowy (24,0 g) i stężony kwas siarkowy(VI) ($1,5\text{ cm}^3$). Mieszaninę ogrzewa się w temperaturze wrzenia przez 2 godziny, a następnie po schłodzeniu wylewa do zlewki zawierającej 25 g drobno potłuczonego lodu i przenosi do rozdzielacza. Ekstrahuje eterem naftowym ($2 \times 20\text{ cm}^3$), ekstrakt przemywa wodą (10 cm^3), 10% roztworem węglanu sodu (10 cm^3) i ponownie wodą do odczynu obojętnego, a następnie suszy bezwodnym siarczanem(VI) magnezu. Po oddzieleniu od środka suszącego produkt wydziela się przez destylację zbierając frakcję wrzącą w temperaturze $115\text{-}117^\circ\text{C}$. Wydajność 70%.

Dokonać analizy tekstu i wykonać następujące polecenia:

1. Zapisać równania wszystkich reakcji zachodzących w trakcie otrzymywania i wyodrębniania produktu (stosować wzory strukturalne związków organicznych i tam gdzie to możliwe równania jonowe skrócone).
2. Podać nazwy systematyczne reagentów organicznych.
3. Podać typ zachodzącej reakcji.
4. Podać jaką rolę pełni w tej reakcji kwas siarkowy(VI).
5. Obliczyć, który z substratów został zastosowany w nadmiarze i podać dlaczego.
6. Obliczyć masę otrzymanego produktu.

ZAD. 9. Za ostry zapach imbiru i jego właściwości lecznicze odpowiedzialny jest między innymi zingeron czyli 4-(4-hydroxy-3-methoxyfenylo)-2-butanon.

1. Zapisać wzór strukturalny zingeronu oraz nazwać wszystkie grupy funkcyjne, które zawiera.
2. Zaproponować, w formie schematów reakcji, przynajmniej dwie reakcje, którym powinien ulegać ten związek wraz z krótkim wyjaśnieniem.

ZAD. 10. D-Galaktoza jest 4- epimerem D-glukozy. Odszukać w literaturze definicję epimeru i zapisać wzór łańcuchowy L-galaktozy stosując konwencję Fischera.